

Багато дієслів, які з'являються в складних перехідних реченнях, також з'являються в перехідних реченнях без об'єктного доповнення; але коли вони це роблять, відбувається зміна значення.

Між двома доповненнями складного перехідного дієслова існує особливий зв'язок. Присудок – їх позначають залежно від того, чи іменникова фраза чи прикметникова – NP і AP відповідно, дає нам інформацію про пряме доповнення або описує його так само як присудок NP, який є доповненням до дієслова-зв'язку, описує підмет. Присудок NP або AP або набуває зв'язку із прямим додатком, або набуває властивостей звичайного дієслова. Таким чином, складні перехідні дієслова, як і дієслова-зв'язки, є або дієсловами, що вказують на дію або такими, що вказують на результат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Dee Ann Holisky. Notes on Grammar. Washington : Orchises, 1997. 531 p.
2. Eppler E., Ozón G. English Words and Sentences: An Introduction. ambridge; New York : Cambridge University Press, 2013. 256 p.
3. Endley M. J. Linguistic Perspectives on English Grammar: A Guide for EFL Teachers. NC : IAP, 2010. 528 p.

Кривенко Ю.М.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Шугаєв А.В.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ КІНОФІЛЬМІВ

НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Локалізація фільму – це не простий дослівний переклад або дубляж, а адаптація картини відповідно до особливостей конкретної країни. Це велика та серйозніша за локалізацію відеороликів робота. Процес відрізняється не тільки масштабом, але і багатьма іншими нюансами. Такою роботою займаються

компанії, що спеціалізуються на перекладах фільмів. Цей процес вимагає знання деталей та тонкощів, досвіду і наявності в штаті професіоналів.

Переклади фільмів – це індустрія, що включає в себе досить довгий ланцюжок дій фахівців, які по черзі виконують свою частину роботи. Процесом керують не керівники студій, а продюсери і прокатники картини.

Перекладач – це не перша людина, з якої починається локалізація фільму. До того моменту як матеріал, необхідний для виконання роботи, потрапляє до перекладача, він проходить кілька серйозних етапів. Спочатку прокатниками і продюсером затверджується варіант локалізації. Потім, ґрунтуючись на прийнятому продюсерською командою рішенні, за справу беруться маркетологи. Вони готують рекламні матеріали мовою країни, в якій буде показуватися кінокартина. Потім вже в студії, яка буде займатися безпосередньо локалізацією, готуються вихідні матеріали, потім складаються листи діалогів, розставляються тайм-коди (секундомір, що відзначає початок і закінчення прямої мови кожного з героїв) на монтажних аркушах (в деяких випадках тайм-коди проставляє сам перекладач).

І тільки після цього розділений на невеликі фрагменти фільм передається перекладачеві. На оригінал наносяться ремарки, а керівництво студії чітко встановлює цілі і завдання. Рішення про формат локалізації приймається продюсерами і прокатниками, перекладач виконує поставлене завдання. Тип перекладу залежить від того, в якому вигляді фільм буде показуватися глядачеві.

Всупереч загальноприйнятій думці, перекладач не просто слово за словом перекладає розмову з однієї мови на іншу. **Усний переклад** – це відтворення мови з усією її семантичною структурою та емоційними і стилістичними забарвленнями на іншій мові, які мають принципово відмінні засоби вираження.

Процес перекладу включає в себе, по-перше, повне розуміння і осмислення перекладачем того, що говорять на мові, з якого потрібно перевести (вихідна мова) і, по-друге, точне відтворення сказаного, з урахуванням найменших нюансів, на тій мові, на який він перекладає (цільова мова). Таким чином, перекладачеві недостатньо всього лише ідеально володіти іноземною мовою, в

першу чергу він повинен зрозуміти сенс сказаного, ментально переосмислити його на цільовій мові з урахуванням структури і точної термінології, необхідної для передачі ідеї говорить. Основна складність тут в тому, що в кожній мові є свої правила і вирази, нерозривно пов'язані з історичними і культурними традиціями носіїв цієї мови, а також їх менталітетом. Варто додати, що при перекладі потрібно приділити увагу лексико-граматичним та стилістичним трансформаціям. У процесі перекладу часто виявляється неможливим використати відповідність слів і виражень, які нам дає словник. У подібних випадках ми прибігаємо до трансформаційного перекладу, що полягає в перетворенні внутрішньої форми слова або словосполучення, або ж її повній заміні для адекватної передачі змісту висловлення. Досягнення адекватності перекладу пов'язане з умінням грамотно ідентифікувати перекладацьку проблему, і здійснювати необхідні перекладацькі трансформації.

Що ж собою являють лексико-граматичні трансформації? Сдобников В.В. та Петрова О.В. зазначають що прийом перекладу можна визначити як перекладацьку операцію, спрямовану на вирішення якоїсь проблеми та спрямовану на припущення типізованої однотипності, здійснюваних перекладачем дій. Відмінності в системах мов і правилах використання одиниць мови постійно створюють визначення проблеми в процесі перекладу, внаслідок чого перекладач вимушений використовувати прийоми перекладу, що називаються перекладацькими трансформаціями. До таких трансформацій і відносяться лексичні трансформації.

Прийоми логічного мислення, за допомогою якого ми розкриваємо значення іншомовного слова в контексті і знаходимо йому український відповідник, прийнято називати лексичними трансформаціями. Суть трансформації полягає в заміні лексичної одиниці, що перекладається, словом або словосполученням, яке реалізує сему цієї одиниці початкової мови (ПМ) .

Рецкер Я.І. виділяє сім різновидів лексичних трансформацій, хоча не завжди можна чітко класифікувати кожен приклад перекладу із-за переплетення категорій:

1. Диференціація значень.
2. Конкретизація значень.
3. Генералізація значень.
4. Смысловий розвиток.
5. Антонімічний переклад.
6. Цілісне перетворення.
7. Компенсація втрат в процесі перекладу.

Нерідко прийоми трансформацій поєднуються, наприклад, перші два. Усі лексичні трансформації ґрунтуються на формально-логічних стосунках між поняттями. Прийоми логічних трансформацій базуються на таких формально-логічних категоріях:

- підпорядкування;
- контрадикторності;
- перехрещення;
- позаположенності.

Бархударов Л.С. розглядає наступні випадки лексичних заміन:

- конкретизація;
- генералізація;
- заміна слідства причиною і навпаки;
- антонімічний переклад;
- компенсація.

Хоча на перший погляд класифікації лексичних трансформацій Рецкера Я.І. та Бархударова Л.С. відрізняються, суть одна і та ж, бо, як вже вказувалось, багато прийомів поєднуються.

Одним з найцікавіших аспектів теорії перекладу є проблема передачі стилістичних прийомів на приймаючому мовою (ПЯ). Дана проблема привертає увагу вчених-лінгвістів, але є недостатньо розробленою. Важливість вивчення перекладу образних засобів обумовлена необхідністю адекватної передачі образної інформації художнього твору на ПЯ, відтворення стилістичного ефекту оригіналу в перекладі.

Хороший перекладач користується способами передачі деяких стилістичних прийомів, використаних в оригіналі для того, щоб надати тексту велику яскравість і виразність. У перекладача є наступний вибір: або спробувати скопіювати прийом оригіналу, або, якщо це неможливо, створити в перекладі власне стилістичне засіб, що володіє аналогічним емоційним ефектом. Це принцип стилістичної компенсації, про який К.І.Чуковський говорив, що не метафору треба передавати метафорою, порівняння порівнянням, а усмішку – усмішкою, сльозу – сльозою і т.д. Для перекладача важлива не стільки форма, скільки функція стилістичного прийому в тексті. Це означає певну свободу дій: граматичні засоби виразності можливо передавати лексичними і навпаки; опустивши непередаване на українську мову стилістичне явище, перекладач повертає "борг" тексту, створивши в іншому місці тексту – там, де це найбільш зручно – інший образ, але схожою стилістичної спрямованості.

Отже, для того щоб досконало перекласти англomовний фільм, потрібно не лише професійно володіти іноземною мовою, а й знати всі тонкощі та труднощі при перекладі і вміти їх правильно передати слухачу або глядачу. Окрім того, труднощі кіноперекладу полягають у відтворенні лінгвокультурних особливостей мовлення персонажів – це власні назви, діалектизми, okazіоналізми, засоби гумору тощо. Перекладач має не тільки вдало вибрати перекладацьку стратегію, перекладацькі прийоми та трансформації, однак також враховувати контекст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Переклад фільмів та роль перекладача при перекладі. <https://translate.jurklee.ua/uk/kak-proishodit-perevod-filmov-i-rol-perevodchika-v-etom/> (дата звернення: 27.10.2022).
2. Танцура В. Є. Лінгвокультурологічні аспекти перекладу художніх фільмів англійською мовою. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2014. № 3 (286). С. 45–50.
3. The Free Dictionary by Farlex. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 27.10.2022).

4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2002. 64 с.

5. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2007. 446 с.

Крилова Я. Ю.

Науковий керівник:

старший викладач Лисецька Ю. В.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В ТВОРІ

О.УАЙЛЬДА "ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ"

Вступ. Фразеологічні одиниці – це структурно-семантичні утворення, які мають властивості вільно організованих словосполучень і речень, а також стійкість синтаксичної структури та лексичного наповнення. Фразеологічні одиниці є невід’ємною частиною англійського художнього дискурсу і зустрічаються у творах кожного письменника. Однією з найважливіших компаративних функцій є зображальна. Саме збереження образності в тексті перекладу є основною вимогою, яка висувається при перекладі художніх текстів, що спонукає перекладачів звертатися до різних методів і прийомів.

Метою дослідження є аналіз основних способів перекладу фразеологічних одиниць (на матеріалі твору О. Уайльда "Портрет Доріана Грея").

Основна частина. Для аналізу перекладу перекладацьких трансформацій було обрано твір Оскара Уайльда "Портрет Доріана Грея" [6]. Твори автора характеризуються насиченою лексикою, зокрема вживання ідіом, фразеологізмів, компаративів тощо. Проаналізувавши обрані одиниці, було визначено, що найважливішими перекладацькими трансформаціями стали: еквівалент, калькування, відповідник української мови, лексичний переклад, описовий переклад, смисловий переклад [3, с. 186].